

Πατήρ Πατέρων ο Αντώνιος

[Ορθοδοξία](#) / [Θεολογία](#)

[Σοφία Μπεκρή, φιλόλογος-θεολόγος](#)

«Των ασκητών την δόξαν και μοναζόντων το καύχημα», «τον θεοφόρον Αντώνιον» τιμάει η Εκκλησία μας στις 17 Ιανουαρίου. Είναι αλήθεια ότι ο μήνας Ιανουάριος κοσμεύεται από πολλές και εξέχουσες μορφές Αγίων, ανάμεσα στις οποίες ξεχωριστή θέση κατέχει ο Μέγας Αντώνιος. Εξ άλλου και το γεγονός ότι η Εκκλησία τον αποκαλεί Μέγα είναι δηλωτικό της αξίας του ανδρός, καθ' ότι το προσωνύμιο αυτό σε ελάχιστους μόνον από τον αναρίθμητο χορό των Αγίων έχει δοθή.

Είναι γνωστός, βεβαίως, ο βίος και θαυμαστή η πολιτεία του Μεγάλου Αντωνίου. Άλλωστε ο καθ' ένας από εμάς μπορεί εύκολα και γρήγορα, με την βοήθεια και της σύγχρονης τεχνολογίας, να ανατρέξει σε πλήθος πηγών, για να αντλήσει τις σχετικές πληροφορίες.

Πολλά στοιχεία θα μπορούσαμε και εμείς να παρουσιάσουμε από την ζωή του Αγίου, μέσα από αυτό το άρθρο. Δεν γνωρίζει όμως κανείς εύκολα τι να πρωτοπαρουσιάσει η ποιες πλευρές του βίου του να φωτίσει περισσότερο. Διότι ο

Άγιος υπήρξε μεν ασκητής και μάλιστα κραταιός, πλην όμως με την ενάρετη βιοτή του ενέπνευσε και άλλους να ακολουθήσουν το παράδειγμά του, και έγινε ο ίδιος «καθηγητής» και καθοδηγητής των στα μυστικά μονοπάτια της κατά Θεόν ζωής.

Επειδή, λοιπόν, «επιλήψη ημάς ο χρόνος διηγούμενους» την πολύπλευρη αυτήν προσφορά του Αγίου, θα σταθούμε απλώς σε 1-2 σημεία της ζωής του, που θεωρούμε ότι υπήρξαν σημαντικά και συγχρόνως μπορούν να βοηθήσουν και τον σημερινό άνθρωπο στην χάραξη της δικής πορείας του στην ζωή. Διότι εδώ ακριβώς έγκειται η προσφορά ενός Αγίου, ότι δεν έλαμψε μόνον στην εποχή του αλλά συνεχίζει να σκορπάει το φως του σε όλες τις εποχές, και μάλιστα στους χαλεπούς καιρούς που διανύομε □ ένας τέτοιος Άγιος υπήρξε ο φίλος του Θεού Αντώνιος, που το άστρο του μεσουράνησε για εκατό και πλέον έτη, από τα μέσα του 3ου έως και τα μέσα του 4ου αι., σε μια ιδιαίτερα κρίσιμη περίοδο για την ιστορία και μάλιστα για την ορθοδοξία.

Οδηγό, όπως πάντοτε, στην ενδιαφέρουσα αυτήν πορεία μας για την διαφώτιση της προσωπικότητας του Αγίου, θα έχωμε τα κείμενα της Εκκλησίας μας, λειτουργικά και υμνογραφικά. Ο Άγιος δεν έχει ανάγκη άλλου επαίνου. Αρκούν τα αναγνώσματα της εορτής του και οι υπέροχοι ύμνοι που συνέθεσαν οι Πατέρες

προς τιμή του, για να τον στολίσουν. Μέσα από την ακένωτη αυτήν πηγή των θείων ποιημάτων και από τον αστείρευτο πλούτο της θεικής μας γλώσσας θα αντλήσωμε κι εμείς μικρά ερανόσημα, για να δείξωμε ότι ο Άγιος δεν υπήρξε μόνον ένα λαμπρό αστέρι της ερήμου στην εποχή του αλλά μπορεί να γίνη ένας αληθινός φάρος και για την δική μας πορεία μέσα στα πηκτά σκοτάδια του κόσμου.

Το πρώτο, λοιπόν, αξιοπρόσεκτο σημείο στον βίο του Οσίου είναι ότι «νέος υπάρχων ηλικία σώματος, καινήν οδόν αρετής ανέλαβε...» (τροπάριο α' ωδής του κανόνος). Ως γνωστόν, ο Αντώνιος, όταν άκουσε την γνωστή περικοπή του πλουσίου νέου, που τον κάλεσε ο Κύριος να μοιράση τα πλούτη του στους φτωχούς και να τον ακολουθήση, σκέφτηκε ότι το μήνυμα ήταν για τον ίδιο, ο οποίος, μετά από τον θάνατο των γονέων του, βρέθηκε διαχειριστής μιάς τεράστιας κληρονομιάς. Χωρίς δεύτερη σκέψη, «νόμω καινώ πειθόμενος και ζωηφόροις προστάγμασι του Ευαγγελίου επόμενος», χάρισε στους ενδεείς την περιουσία του, αποκατέστησε την αδελφή του και στην συνέχεια «ώδευσε ακινδύνως έως τέλους θερμώς και ανεπιστρόφως». Ο υμνογράφος τονίζει όχι τυχαία το «ανεπιστρόφως», διότι, λόγω του νεαρού της ηλικίας του, ο Αντώνιος θα μπορούσε εύλογα να λυγίση στις δυσκολίες του ασκητικού βίου και να υπαναχωρήση. Εκείνος, όμως, γεμάτος από αγάπη προς τον Θεό, παρέμεινε σταθερός και ακλόνητος «έως τέλους» στην αρχική του απόφαση. Εξ άλλου, χάρη στον ένθερμό του ζήλο και στην ταπείνωσή του κατώρθωσε, με την θεική ασφαλώς ευλογία, να αντιμετωπίση «ακινδύνως» τις παγίδες του διαβόλου και να καταστή πραγματικός «ισάγγελος επί της γης» και αληθινά θεοφόρος.

Ένα άλλο σημείο που αξίζει να προσέξωμε είναι ότι ο Άγιος, με τον υποδειγματικό του βίο και την ισάγγελή του πολιτεία, απετέλεσε πρότυπο για άλλους, μικρούς και μεγάλους, που έσπευσαν να τον μιμηθούν στην σταθερή πίστη, στην ενάρετη ζωή και στην αγαπητική πολιτεία.

Προτού, όμως, γίνη ο ίδιος «Πατήρ Πατέρων», μαθήτευσε πρώτα στα διδάγματα του Ευαγγελίου, καθ' ότι ανατράφηκε από τους ευσεβείς γονείς του «εν παιδεία και νουθεσία Κυρίου», και ακολούθησε με την σειρά του τα βήματα άλλων δασκάλων. Αυτό εξ άλλου τονίζεται και στο τροπάριό του: «τον ζηλωτήν Ηλίαν τοις τρόποις μιμούμενος, τω Βαπτιστή ευθείαις ταίς τρίβοις επόμενος». Επομένως, κατά την εύστοχη παρατήρηση του υμνογράφου, ο Αντώνιος αφ' ενός μεν μιμήθηκε τον ζήλο του προφήτη Ηλία, που στιγμάτιζε την απιστία των βασιλέων της εποχής του και την προσκόλλησή των στην ειδωλολατρεία, στην οποία παρέσυραν και τον λαό, αφ' ετέρου δε ακολούθησε το παράδειγμα του Ιωάννη του Προδρόμου, που κήρυσσε με συνέπεια την ορθότητα του βίου και την μετάνοια, την εγκατάλειψη της αμαρτίας και την καθολική αλλαγή του τρόπου

ζωής των.

Πράγματι, ο Αντώνιος δεν πόλισε μόνον την έρημο, όπως άλλοτε ο Ιωάννης, όπου συγκεντρώνονταν οι μαθητές του για να τους καθοδηγή στις ευθείες οδούς του Κυρίου, αλλά, με τις διδαχές του ενδυνάμωνε παράλληλα τους ανθρώπους, άρχοντες και λαό, να αντισταθούν στην ασέβεια, στην ανηθικότητα και στην αδικία του κόσμου. Έτσι, όταν παρέστη ανάγκη, ο Όσιος εγκατέλειψε την προσφιλή σε αυτόν ησυχία της ερήμου και κατέβηκε στην πόλη της Αλεξανδρείας, την μία φορά για να ενισχύσει τους πιστούς, κατά τους διωγμούς του Μαξιμιανού, και την άλλη πάλι για την ενίσχυσή των από τους αρειανόφρονες. Ήταν τόσο μεγάλη η αίγλη του και τόσο αδιαμφισβήτητο το κύρος του, ώστε πολλοί πεπλανημένοι επέστρεψαν στην ορθή πίστη, διότι «ο,τι υποστήριζε ο Αντώνιος ήταν σίγουρα η αληθινή πίστη».

Για τον ίδιο εξ άλλου λόγο, επειδή «μύριζε» αλήθεια και γνησιότητα, γι' αυτό ακριβώς προσέτρεχαν σ' αυτόν όλοι οι μορφωμένοι, για να συμπληρώσουν τις ανεπαρκείς των γνώσεις με την πλούσια και ανώτερη σοφία του Θεού. Μεταξύ αυτών και ο μετέπειτα επίσκοπος Αλεξανδρείας, Μέγας Αθανάσιος, που μαθήτευσε αρχικά κοντά στον καθηγητή της ερήμου Αντώνιο, κατέγραψε μάλιστα και τον βίο του. Με τέτοιο καθηγητή πως να μην αριστεύσει ο μαθητής; Απ' την άλλη, ο Αντώνιος διατηρούσε αλληλογραφία με τον αυτοκράτορα Κωνσταντίνο και τους γιούς του που τον ευλαβούνταν και τον συμβουλευόνταν, ασχέτως εάν, για πολιτικούς λόγους, δεν ακολουθούσαν πάντοτε τις συμβουλές του!

Πατήρ Πατέρων, λοιπόν, ο Αντώνιος. Διδάσκαλος του Μεγάλου Αθανασίου, που κατατρόπωσε με την σειρά του τον Άρειο και την αίρεσή του και έδωσε κατόπιν την σκυτάλη στους Καππαδόκες Πατέρες, που συνέχισαν την ίδια παράδοση, παραδίδοντάς την και εκείνοι σε επόμενους Πατέρες κ.ο.κ.

Σε μας, λοιπόν, τους πιστούς της κάθε εποχής, που είμαστε οι αποδέκτες αυτής της πλούσιας και αναζωογονητικής κληρονομιάς των Πατέρων δεν μένει παρά να εμποτιστούμε από αυτήν, ακολουθώντας πιστά τα βήματά των. Στην περίπτωση, όπως είπαμε, του Μεγάλου Αντωνίου διδασκόμαστε από την σταθερότητα στην πίστη, από την συνεπή και ενάρετη ζωή και την αγωνιστική του πολιτεία.

Είθε ο Όσιος του Θεού Αντώνιος, διά πρεσβειών του, να εμπνέη και σήμερα όλους, και μάλιστα τους νέους, προς επιλογή του ορθού βίου, που θα ακολουθούν με ευσέβεια, αρετή και αγάπη για τον Θεό και προς αλλήλους. Για να καθοδηγηθούν, όμως, οι νέοι μας, σε έναν τέτοιο θεάρεστο βίο, χρειάζεται να υπάρχουν ευσεβείς γονείς και σωστοί καθηγητές, όπως ήταν και ο Άγιος Αντώνιος, σε όλα τα μαθήματα του βίου, στα πνευματικά, στα μορφωτικά και στα κοινωνικά, που θα τους τροφοδοτούν με τα σωτήρια νάματα, ώστε να γίνωνται και εκείνοι με την

σειρά των συνεχιστές της ζωντανής αυτής παραδόσεως «εις αιώνας αιώνων».
Αμήν!

<https://bit.ly/3D1eNnA>